

**עפ"ג 26293/01/17 - המערער בעפ"ג 26293-01-17, המשיבה
בעפ"ג 31860-01-17, מדינת ישראל נגד המשיב בעפ"ג
26293-01-17, המערער בעפ"ג 31860-01-17, עלי שרחביל**

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייליים

לפני כב' השופטים: י' נועם - סגן נשיא, ר' פרידמן-פלדמן וא' אברבנאל

עפ"ג 26293-01-17 מדינת ישראל נ' עלי שרחביל (עציר)

עפ"ג 31860-01-17 עלי שרחביל (עציר) נ' מדינת ישראל

המערער בעפ"ג 26293-01-17

המשיבה בעפ"ג 31860-01-17 מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

נגד

המשיב בעפ"ג 26293-01-17

המערער בעפ"ג 31860-01-17 עלי שרחביל (עציר)

על-ידי ב"כ עו"ד ג'ורג' שוכרי

פסק-דין

1. לפנינו ערעורים הדדיים של המאשימה (המערערת) והנאשם (המשיב) על גזר-הדין בת"פ 8655-11-14 בבית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט י' מינטקביץ), מיום 27.10.16, אשר תוקן בהחלטה משלימה מיום 30.11.16. המשיב הורשע בבית-משפט קמא, על-פי הודאתו, בעבירות שלהלן: מרמה - לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה

(תשע עבירות); מרמה ותחבולה - לפי סעיף 117(ב)(8) לחוק מס ערך מוסף (תשע עבירות); מרמה ותחבולה - לפי סעיף 98(ג)(4) לחוק מיסוי מקרקעין (24 עבירות); השמטת הכנסה מדו"ח - לפי סעיף 220(1) לפקודה (שמונה עבירות); ומסירת תרשומת כוזבת - לפי סעיף 220(2) לפקודת מס הכנסה (שתי עבירות). דינו של המשיב נגזר ל-20 חודשי מאסר בפועל, לשני מאסרים על-תנאי ולקנס בסך 80,000 ₪.

2. להלן עובדות כתב-האישום העומדות ביסוד ההודאה וההרשעה, כפי שהובאו בגזר-דינו של בית-משפט קמא. בשנת 2003 רכש המשיב חלקת קרקע ובנה עליה בנין מגורים בן שש קומות ובו 24 דירות. במהלך התקופה שבין השנים 2003-2008, מכר המשיב את הדירות שאותן בנה לקונים שונים, עבור סכום כולל של כשלושה מיליון ₪. הוא קיבל מהקונים את התשלומים עבור הדירות עד לשנת 2011. המשיב לא דיווח לרשות המסים על הכנסותיו ממכירת הדירות - לא בעת ביצוע העסקאות ולא בשעה שקיבל את התשלומים. כמו-כן, לא דיווח המשיב לרשות המסים על עיסוקו ולא ניהל ספרים. מחדליו של המשיב אֶפְשָׁרו לרוכשי הדירות להמנע מדיווח לרשות המסים על רכישת הדירות, ובכך להתחמק מתשלום מס רכישה. ביום 30.4.12 הגיש המשיב דו"חות על הכנסותיו בשנים 2004-2011, שבהם לא דיווח על מכירת הדירות, אלא על הכנסות בגובה של עשרות אלפי שקלים בשנה בלבד. ביום 31.5.12 הגיש המשיב שתי הצהרות הון: האחת - בדבר מצבת נכסיו כפי שהייתה ביום 31.12.06; והשנייה - ביחס ליום 31.12.11. בשתי ההצהרות נמנע המשיב מלציין, כי היו בבעלותו מגרש ודירות, וכי חלק מרוכשי הדירות היו חייבים לו כסף, למרות שהיה עליו לכלול נתונים אלו בהצהרות.

3. בגזר-דינו עמד בית-משפט קמא על חומרת עבירות המס, ועל חומרתן של העבירות הנדונות בנסיבות ביצוען, אגב הפנייה למדיניות הענישה הנוהגת בעבירות כלכליות. בית-משפט קמא קבע בגזר-הדין, כפי שתוקן בהחלטה משלימה, כי מתחם הענישה ההולם, בעניין רכיב המאסר, הוא מאסר הנע בין 16 חודשים לבין 36 חודשים. בכל הנוגע לעונש המתאים, התחשב בית-משפט קמא בנסיבותיו האישיות של המשיב, שהוא יליד 1977, נשוי ואב לשבעה ילדים. בנוסף התחשב בית-משפט קמא בהודאתו של הנאשם ובחרטה שהביע על מעשיו. כן זקף בית-משפט קמא לחובתו של המשיב את הרשעותיו הקודמות. לחובתו של המשיב הרשעה בגין עבירות של החזקת סכין והפרת צו שיפוטי, שבעטיין נידון למאסר על-תנאי; וכן הרשעה משנת 2003 בעבירת התפרצות, בגינה נידון למאסר בעבודות שירות. עוד התייחס בית-משפט בעניין העונש המתאים, לאמור בתסקיר שירות המבחן, לפיו המשיב ביצע את העבירות מתוך רצון להשיא רווח כספי מהיר, תוך השלכת האחריות למעשיו על גורמים חיצוניים; כמו-גם הערכת שירות המבחן, כי קיימים גורמי סיכון להישנות התנהגות עבריינית. בנוסף התייחס בית-משפט קמא לסוגיית הסרת המחדל; ובהקשר זה ציין, כי המשיב הגיע להסדר עם פקיד השומה, ביחס לחובו למס הכנסה, ושילם על חשבון החוב סכום ראשוני של 50,000 ₪. בהתחשב במכלול הנתונים לחומרה ולקולא, גזר בית-משפט קמא את דינו של המשיב לעונשים שצוינו לעיל.

4. בערעורה מלינה המערערת על קולת העונש. בין-השאר טוענת המערערת כי בית-משפט קמא לא נתן ביטוי הולם בקביעת מתחם הענישה לנסיבות הקונקרטיות של ביצוע העבירה, המהווה "כלכלה שחורה", דבר המייחד תיק זה מתיקי מס אחרים. בהקשר זה טענה המערערת כי המיזם כולו הוקם ופעל ללא דיווח ברשויות המס, באופן שאפשר גם

למעורבים נוספים, קוני דירות ואחרים, להימנע מדיווח ותשלום מס. לפיכך ביקשה המערערת, כי בית-המשפט יתערב במתחם הענישה שנקבע וישית על המשיב עונש חמור יותר מזה שהושת עליו.

5. המשיב גורס, כי גזר-הדין החמיר עמו יתר על המידה. לדבריו, בית-משפט קמא התעלם בגזר-הדין מהסדר התשלומים לסילוק המחדל, ולכך שהמשיב שילם ₪ 50,000 כתשלום ראשון במסגרת ההסדר. לפיכך טען כי טעה בית-משפט בקובעו שהמחדל לא הוסר. עוד טוען המשיב כי בית-המשפט לא נתן דעתו לכך שמדובר בעבירות שבוצעו לפני זמן רב. בנוסף נטען כנגד האמור בתסקיר שירות המבחן, כי התסקיר היה נגוע בשיקולים זרים.

6. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או כאשר העונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ע"פ 2422/15 איתן סרור נ' מדינת ישראל (7.11.16)).

7. עבירות המס, המסכות נזק למדינה ולחברה, הן חלק מהעבריינות הכלכלית המכוונת לפגוע בציבור בכללותו. הן שקולות לשליחת-יד לקופה הציבורית, משבשות את פעולתו התקינה של מנגנון גביית המיסים, פוגעות במשק המדינה ובפעילותן של הרשויות הציבוריות הממומנות מכספי המיסים וחותרות תחת אמון הציבור בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס (ע"פ 624/80 חברת וייס ארנסט בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211 (1981); רע"פ 512/04 אבו עביד נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 381 (2004); רע"פ 5060/04 הגואל נ' מדינת ישראל (24.2.05); ע"פ 3151/13 עבדאללה נ' מדינת ישראל (24.4.14), בפסקה 11; ורע"פ 6371/14 אבו מנסי באסם נ' מדינת ישראל (28.10.14)).

כבר נפסק, לא אחת, כי בעבירות כלכליות - בכלל, ובעבירות מס - בפרט, גובר משקלם של האינטרס הציבורי שבהחמרה בענישה ושל שיקולי ההרתעה, על-פני נסיבותיו האישיות של הנאשם (רע"פ 254/06 רומן קעדאן נ' מדינת ישראל (20.6.06); רע"פ 3641/06 מנחם צ'צקס נ' מדינת ישראל (28.8.06); ורע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.10)). נוכח חומרת העבירות הנדונות, הנזק שהן מסבות לאוצר המדינה, קלות ביצוען והקושי בחשיפתן ובאיתור מבצעיהן - מן הראוי להטיל בגינן עונשי מאסר בפועל ממושכים בצד קנסות כבדים. עמדה עונשית זו מתחייבת בעיקר משיקולי גמול והרתעה (ע"פ 6474/03 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 721 (2004); רע"פ 1546/05 שמחוני נ' מדינת ישראל (22.3.05); רע"פ 4563/11 חברת קוסטה קבלנות בע"מ נ' מדינת ישראל (19.6.11); ורע"פ 977/13 משה אודיז נ' מדינת ישראל (20.1.13)); זאת אף אם מדובר בנאשמים ללא הרשעות קודמות ובמי שהתנהלו באופן נורמטיבי במהלך השנים (ראו והשוו: ע"פ 2919/02 אלוני נ' מדינת ישראל (1.10.02)). עם זאת, גם במסגרת מדיניות הענישה המחמירה האמורה, נדרש בית-המשפט בגדרה של הענישה האינדיבידואלית, לאזן בין שיקולי הכלל לבין שיקולי

הפרט (רע"פ 5060/04 בעניין הגואל, לעיל). בנוסף, יש להתחשב לקולא בעניינם של נאשמים המודים בביצוע העבירות, מביעים חרטה עליהן ומביאים לחסכון ניכר בזמן שיפוטי; וכן, ובעיקר, כאשר הללו מסירים את המחדל ומסלקים חובם לרשויות המס עד ליום גזר-הדין (רע"פ 1546/05 בעניין שמחוני, לעיל), אם כי הסרת המחדל היא גורם מקל אך לא מכריע, שכן אין מדובר במעשה חסד שעשו הנאשמים אלא בפירעון של חוב שניתן היה לגבות מהם גם בדרכים אחרות (ע"פ 2407/05 רונן מן נ' מדינת ישראל (11.7.05)). מדיניות ענישה מחמירה זו, המחייבת הטלת מאסרים בפועל, בצד קנסות מכבידים, מיושמת הן בעבירות של העלמות מס לפי פקודת מס הכנסה והן בעבירות על חוק מס ערך מוסף. על-רקע האמור, מוטלים בדרך כלל עונשי מאסר ממושכים בגין עבירות מס; כאשר מובן, כי כל מקרה נבחן בהתאם לנסיבות הקונקרטיים שלו ולנסיבותיו האישיות של הנאשם.

8. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים, לא מצאנו כי קמה עילה להתערב בגזר-הדין שהושת על המשיב. עבירות המס שביצע המשיב חמורות בטיבן ובנסיבותיהן; ובפרט כאשר מדובר בהעלמות מס שיטתיות במסגרת מיזם בנייה, אשר הביאו לשרשרת של עבירות מס של גורמים נוספים. באשר למתחם הענישה ההולם, ייתכן כי הרף התחתון של המתחם (16 חודשים) אמור להיות גבוה במידת-מה מזה שנקבע, ובהתאמה אף הרף העליון גבוה יותר (מ-36 חודשים). עם זאת, איננו נדרשים לקבוע מסמרות בעניין זה במסגרת הערעור דנן, שכן סבורים אנו כי רכיב המאסר בפועל שהוטל בסופו של יום, קרי - 20 חודשי מאסר, אינו סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה, ולא נפלה בעניינו טעות מהותית המקימה עילה להתערבות ערכאת הערעור. בנוסף, לא מצאנו עילה להתערב בשיעורי של הקנס, אשר הולם את חומרת העבירות והיקף ההכנסות שלא דווחו.

9. על-יסוד האמור לעיל, הערעורים ההדדיים נדחים.

המזכירות תמציא עותקים מפסק-הדין לב"כ הצדדים (ותודיעם טלפונית על מתן פסק-הדין).

ניתן היום, ד' באדר התשע"ז, 2.3.2017 בהיעדר הצדדים.

אלי אברבנאל, שופט

**רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת**

יורם נועם, סגן נשיא